

# Europeiska förfarandet för kvalitetssäkring av gemensamma program

Oktober 2014

*godkänt i maj 2015 av ministrarna i det  
europeiska området för högre utbildning*

Gemensamma program är ett kännetecken för det europeiska området för högre utbildning. De inrättas för att öka studenternas och personalens rörlighet, främja ömsesidigt lärande och samarbetsmöjligheter samt skapa spjutspetsprogram. De erbjuder studenterna en genuin europeisk lärandeupplevelse. För gemensamma examina är utfärdandet av examensbevis också "gemensamt".

Det nuvarande europeiska förfarandet för kvalitetssäkring av gemensamma program har tagits fram för att underlätta den externa kvalitetssäkringen av dessa program. Det kommer i synnerhet att

- avlägsna ett viktigt hinder för utvecklingen av gemensamma program genom att fastställa standarder för dessa program som bygger på överenskomna verktyg i det europeiska området för högre utbildning, utan att tillämpa fler nationella kriterier, och
- främja integrerade förfaranden för kvalitetssäkring av gemensamma program som verkligen återspeglar deras gemensamma karaktär.

Det europeiska området för högre utbildning präglas av många olika förfaranden för extern kvalitetssäkring, däribland ackreditering, utvärdering eller granskning av kvalitetssäkring på studieprograms- och/eller lärosätetsnivå. Dessa olika förfaranden är anpassade till behoven och kraven i deras respektive sammanhang, men har sin "gemensamma nämnare" i *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG)*.

ESG gäller förfarandena för kvalitetssäkring inom både de gemensamma programmen och övriga program och utbildningar. Det europeiska förfarandet bygger därmed huvudsakligen på ESG och på referensramen för kvalifikationer inom det europeiska området för högre utbildning. I det europeiska förfarandet beaktas dessutom det gemensamma programmets särdrag och ett "standardförfarande" anges. Förfarandet och kriterierna bygger i hög grad på dem som tagits fram och testats inom JOQAR-projektet.

Med "gemensamma program" avses en integrerad utbildningsplan som flera lärosäten från länder i det europeiska området för högre utbildning samordnar och erbjuder gemensamt<sup>1</sup>, och som leder till dubbla/multipla examina<sup>2</sup> eller en gemensam examen<sup>3</sup>.

---

<sup>1</sup> Detta förslag rör endast gemensamma program som erbjuds gemensamt av lärosäten från två eller fler länder, och avser inte kvalitetssäkringen av program som tillhandahålls gemensamt av olika lärosäten från ett och samma land.

<sup>2</sup> Separata examina från lärosäten som erbjuder det gemensamma programmet, vilka styrker slutförandet av programmet. (Om två examina tilldelas av två olika lärosäten rör det sig om en "dubbel examen").

<sup>3</sup> En enda, nationellt erkänd handling från lärosäten som erbjuder det gemensamma programmet.

## A. Tillämpning i olika system för extern kvalitetssäkring

Det europeiska förfarandet ska tillämpas beroende på de samarbetande lärosätenas behov och kraven i deras nationella regelverk:

- Om vissa av de **samarbetande lärosätena måste genomgå extern kvalitetssäkring på programnivå** (t.ex. om det är obligatoriskt med ackreditering eller utvärdering av program) ska de välja en lämplig kvalitetssäkringsorganisation<sup>4</sup> från förteckningen över EQAR-registrerade organisationer.

Kvalitetssäkringsorganisationen kommer att använda standarderna (del B) och förfarandet (del C) för en enda utvärdering eller ackreditering av hela det gemensamma programmet. Resultatet ska godtas i alla länder inom det europeiska området för högre utbildning. Beroende på det nationella regelverket ska beslutet om extern kvalitetssäkring träda i kraft eller erkännas i alla länder där programmet erbjuds, i enlighet med Bukarestkommunikén.

- Om **alla samarbetande lärosäten** endast omfattas av **extern kvalitetssäkring på lärosätetsnivå** och har "självackrediterande" status får de använda det europeiska förfarandet för att införa gemensamma interna godkännande- och granskningsprocesser för sina gemensamma program (enligt ESG 1.2 och 1.9), om de anser detta vara användbart i sitt sammanhang.

I dessa fall krävs därför inte ytterligare externa utvärderings- eller ackrediteringsförfaranden på programnivå.

- Det europeiska förfarandet får också användas för gemensamma program som erbjuds av lärosäten både inom och utanför det europeiska området för högre utbildning. Deltagande lärosäten från länder utanför det europeiska området för högre utbildning uppmanas att undersöka om deras nationella myndigheter skulle godta standarderna (del B) och i tillämpliga fall kunna erkänna beslutet av en EQAR-registrerat organisation.

## B. Standarder för kvalitetssäkring av gemensamma program i det europeiska området för högre utbildning

### 1. Behörighet

#### 1.1 Status

Lärosäten som erbjuder ett gemensamt program ska<sup>5</sup> vara erkända som universitet eller högskolor av de berörda myndigheterna i sina länder. Deras respektive nationella regelverk ska göra det möjligt för dem att delta i det gemensamma programmet och i tillämpliga fall utfärda ett gemensamt examensbevis. De lärosäten som utfärdar examensbevis ska se till att dessa examina omfattas av systemen för högskoleexamina i de länder där de har sitt säte.

#### 1.2 Gemensam utformning och genomförande

Det gemensamma programmet ska erbjudas gemensamt, och alla samarbetande lärosäten ska delta i utformningen och genomförandet av programmet.

<sup>4</sup> Gemensamma program som leder till kvalifikationer som ska uppfylla de överenskomna minimikraven för utbildning i ett yrke som omfattas av EU-direktiv 2005/36/EG behöver meddelas Europeiska kommissionen av den behöriga myndigheten i en EU-medlemsstat. De samarbetande lärosätena måste beakta detta när de väljer och kontaktar en kvalitetssäkringsorganisation som ska utföra granskningen.

<sup>5</sup> I den engelska versionen av standarderna används ordet *should* med den gängse engelska bibetydelsen av föreskrift och efterlevnad ("ska").

### 1.3 Samarbetsavtal

Villkoren för det gemensamma programmet ska fastställas i ett samarbetsavtal. Avtalet ska i synnerhet omfatta följande punkter:

- Benämning på de examina som utfärdas i programmet
- Samordning av och ansvarsområden för deltagande parter i fråga om ledning och ekonomisk organisation (däribland finansiering, delning av kostnader och inkomster osv.)
- Antagnings- och urvalsförfaranden för studenter
- Studenters och lärares rörlighet
- Examinationsregler, sätt att bedöma studenter, erkännande av meriter och förfaranden för utfärdande av examensbevis.

## 2. Lärandemål

### 2.1 Nivå [ESG 1.2]

Lärandemålen ska vara i linje med motsvarande nivå i referensramen för kvalifikationer i det europeiska området för högre utbildning samt tillämpliga nationella referensramar för kvalifikationer.

### 2.2 Ämnesområde

Lärandemålen ska omfatta kunskap, färdigheter och förmågor inom respektive ämnesområden.

### 2.3 Resultat [ESG 1.2]

Programmet ska kunna visa att lärandemålen uppnås.

### 2.4 Reglerade yrken

Om det är relevant för ett visst gemensamt program ska de överenskomna minimikrav för utbildning som anges i EU-direktiv 2005/36/EG, eller berörda gemensamma utbildningsramar enligt direktivet, beaktas.

## 3. Studieprogram [ESG 1.2]

### 3.1 Utbildningsplan

Utbildningsplanens utformning och innehåll ska göra det möjligt för studenterna att uppnå lärandemålen.

### 3.2 Meriter

Det europeiska systemet för överföring av studiemeriter (ECTS) ska tillämpas korrekt och fördelningen av högskolepoäng ska vara tydlig.

### 3.3 Arbetsbörda

Ett gemensamt kandidatprogram motsvarar normalt sammanlagt 180–240 högskolepoäng, medan ett gemensamt masterprogram normalt motsvarar 90–120 högskolepoäng och inte ska ge mindre än 60 högskolepoäng på avancerad nivå (poängintervall enligt referensramen för kvalifikationer i det europeiska området för högre utbildning). För gemensamma doktorandprogram anges inget poängintervall.

Arbetsbördan och den genomsnittliga tid det tar att slutföra programmet ska följas upp.

#### **4. Antagning och erkännande [ESG 1.4]**

##### 4.1. Antagning

Antagningskraven och urvalsförfarandena ska vara lämpliga mot bakgrund av programmets nivå och inriktning.

##### 4.2. Erkännande

Kvalifikationer och studieperioder (däribland reell kompetens) ska erkännas i linje med Lissabonkonventionen och underordnade dokument.

#### **5. Lärande, undervisning och bedömning [ESG 1.3]**

##### 5.1 Lärande och undervisning

Programmet ska utformas så att det motsvarar lärandemålen, och de tillämpade lärande- och undervisningsmetoderna ska vara lämpliga för att uppnå dessa mål. Studenternas olikheter och behov ska respekteras och beaktas, särskilt med tanke på att studenterna eventuellt har olika kulturell bakgrund.

##### 5.2 Bedömning av studenterna

Examinationsreglerna och bedömningen av uppnådda läranderesultat ska motsvara lärandemålen. De ska tillämpas konsekvent av de samarbetande lärosätena.

#### **6. Studentstöd [ESG 1.6]**

Studentstödet ska bidra till att lärandemålen uppnås. Det bör ta hänsyn till utbytesstudenters, freemoverstudenters och internationella studenters särskilda utmaningar.

#### **7. Resurser [ESG 1.5 och 1.6]**

##### 7.1 Personal

Personalen ska vara tillräcklig till antalet och lämplig (kvalifikationer, yrkeserfarenhet och internationell erfarenhet) för genomförandet av studieprogrammet.

##### 7.2 Läranderesurser

Läranderesurserna ska vara tillräckliga och lämpliga i förhållande till lärandemålen.

#### **8. Transparens och dokumentation [ESG 1.8]**

Relevant information om programmet, såsom antagningskrav och antagningsförfaranden, kurskatalog, examinations- och bedömningsförfaranden osv. ska vara väldokumenterade och publicerade samt ta hänsyn till utbytesstudenters, freemoverstudenters och internationella studenters särskilda behov.

#### **9. Kvalitetssäkring [ESG 1.1 och del 1]**

De samarbetande lärosätena ska tillämpa gemensamma processer för intern kvalitetssäkring i enlighet med del 1 av ESG.

#### **C. Förfarande för extern kvalitetssäkring av gemensamma program i det europeiska området för högre utbildning**

De samarbetande lärosätena ska gemensamt välja ut en lämplig EQAR-registrerad kvalitetssäkringsorganisation. Organisationen ska kommunicera på lämpligt sätt med behöriga nationella myndigheter i de länder där de samarbetande lärosätena har sitt säte.

## 1. Självvärdering [ESG 2.3]

Den externa kvalitetssäkringen ska<sup>6</sup> bygga på en skriftlig självvärdering som de samarbetande lärosätena gemensamt lämnar in. Självvärderingen ska innehålla detaljerad information som visar att programmet lever upp till standarderna för kvalitetssäkring av gemensamma program i det europeiska området för högre utbildning (del B).

Dessutom ska självvärderingen omfatta den information om respektive nationella ramar för de samarbetande lärosätena som utländska kvalitetssäkringsorganisationer och experter kan behöva för att förstå sammanhanget, särskilt programmets ställning inom de nationella systemen för högre utbildning.

Självvärderingen ska uttryckligen vara inriktad på det gemensamma programmets särdrag som ett gemensamt åtagande från lärosäten från mer än ett nationellt system för högre utbildning.

## 2. Bedömargrupp [ESG 2.3 och 2.4]

Kvalitetssäkringsorganisationen ska utse en bedömargrupp med minst fyra bedömare. Bedömargruppen ska ha expertkunskap i de berörda ämnena eller disciplinerna, inklusive om arbetsmarknaden/arbetslivet inom de berörda områdena, liksom expertkunskap inom kvalitetssäkring inom högre utbildning.

Genom sin internationella expertis och erfarenhet ska bedömargruppen kunna ta hänsyn till det gemensamma programmets särdrag. Som helhet ska gruppen ha kunskap om de högskolesystem som de berörda lärosätena verkar inom och de undervisningsspråk som används. Bedömargruppen ska omfatta bedömare från minst två länder i det konsortium som erbjuder programmet. I bedömargruppen ska det ingå minst en student.

Kvalitetssäkringsorganisationen ska säkerställa experternas opartiskhet och behandla de berörda lärosätena rättvist. I enlighet med detta ska lärosätena ha rätt att komma med välgrundade invändningar mot en bedömare, men har inte vetorätt mot att bedömare utses.

Kvalitetssäkringsorganisationen ska sätta in experterna i granskningsmetoden, deras specifika roll och detaljerna i granskningsprocessen. Genomgången ska vara särskilt inriktad på det som utmärker ett gemensamt program.

## 3. Platsbesök [ESG 2.3]

Platsbesöket ska göra det möjligt för bedömargruppen att diskutera det gemensamma programmet med utgångspunkt i självvärderingen och bedöma huruvida programmet lever upp till standarderna (del B).

Platsbesöket ska därför inbegripa diskussioner med företrädare för samtliga samarbetande lärosäten och särskilt ledningen för lärosätena och programmet, personalen, studenterna och andra berörda parter, såsom tidigare studenter och arbetslivsrepresentanter.

Även om besöket normalt endast görs på en plats ska programmets genomförande på alla platser beaktas.

## 4. Granskningsrapport [ESG 2.3 och 2.6]

Bedömargruppen ska skriva en rapport med relevanta belägg, analys och slutsatser med avseende på standarderna (del B). Rapporten ska också innehålla rekommendationer för vidareutveckling av programmet. Om granskningen leder till ett formellt utfall ska bedömargruppen lägga fram en rekommendation för beslutet.

---

<sup>6</sup> I den engelska versionen av förfarandet används ordet *should* med den gängse engelska bibetydelsen av föreskrift och efterlevnad ("ska").

Slutsatserna och rekommendationerna ska vara särskilt inriktade på det gemensamma programmets särdrag.

Lärosätena ska ha möjlighet att komma med synpunkter på ett utkast till granskningsrapport och begära rättelse av sakfel.

### **5. Formella utfall och beslut [ESG 2.5]**

Vid behov ska kvalitetssäkringsorganisationen fatta ett beslut på grundval av granskningsrapporten och rekommendationen för beslutet, med hänsyn till lärosätens eventuella synpunkter. Om granskningen leder till ett ackrediteringsbeslut ska det innebära att ackreditering beviljas eller nekas (med eller utan villkor), på grundval av standarderna (del B). Organisationen får komplettera det formella utfallet och ackrediteringsbeslutet med rekommendationer.

Kvalitetssäkringsorganisationen ska ange skälen till ackrediteringsbeslutet. Detta gäller särskilt ackrediteringsbeslut som begränsas av villkor eller negativa beslut och fall där beslutet skiljer sig från bedömargruppens slutsatser och rekommendation för beslutet.

### **6. Överklaganden [ESG 2.7]**

Lärosätena ska ha rätt att överklaga ett formellt utfall eller ett ackrediteringsbeslut. Därför ska kvalitetssäkringsorganisationen ha ett formaliserat överklagandeförfarande.

### **7. Publicering [ESG 2.6]**

Kvalitetssäkringsorganisationen ska publicera granskningsrapporten och, i tillämpliga fall, det formella utfallet eller ackrediteringsbeslutet på sin webbplats. Om granskningen inte utfördes på engelska ska åtminstone en engelsk sammanfattning av granskningsrapporten och en engelsk version av beslutet, inklusive skälen, publiceras.

### **8. Uppföljning [ESG 2.3]**

Kvalitetssäkringsorganisationen och de samarbetande lärosätena ska enas om ett uppföljningsförfarande för att bedöma om villkoren har uppfyllts – i tillämpliga fall – och/eller utvärdera de uppföljningsåtgärder som rekommendationerna lett till – i tillämpliga fall.

### **9. Regelbunden extern kvalitetssäkring [ESG 1.10]**

Det gemensamma programmet ska granskas regelbundet vart sjätte år, vilket ska anges i det publicerade beslutet. Om ett ackrediteringsbeslut är tillämpligt och detta är positivt ska det beviljas för en period av sex år.<sup>7</sup> Under sexårsperioden ska berörd kvalitetssäkringsorganisation informeras om förändringar i det konsortium som erbjuder det gemensamma programmet.

Översättning av CBG Konsult för UKÄ, december 2023

---

<sup>7</sup> En period på 6 år tillämpas allmänt i länder i det europeiska området för högre utbildning.